

GAZETĂ TRANSILVANIEI.

Redactiunea si Administratiunea:
Brasovu, piat' mare Nr. 22. — „Gazetă“ ese:
Joi'a si Duminic'a.

Pretiul abonamentului:
pe unu anu 10 fl., pe siese luni 5 fl., pe trei luni
2 fl. 50 cr. — Tieri esterne 12 fl. pe unu anu séu
28 franci.

Se prenumera:
la postele c. si r. si pe la dd. corespondenti.
Anunțurile:
un'a serie garmondu 6 cr. si timbru de 30 cr.
v. a. pentru fiacare publicare. — Scrisori ne-
francate nu se primeșu. — Manuscrise nu se
retransmitu.

Anulu XLII.

Nr. 4.

Duminica, 14|26 Ianuarie

1879.

Brasovu, 13 (25) Ianuarie 1879.

Confratii nostri dela „Telegrafulu Romanu“ s'au respicatu. Intunecosu, nesiguru si ecuivocu că tōta cestiunea despre care se tracteza, este si respunsulu d-lor. Ne amu fostu bucuratu vediendu că in numerulu dela 9 Ianuarie promiteau, că voru spune cu alta ocasiune „parerea d-lor hotarita“. Doreamu se aflam acēst'a parere catu mai curēndu că se scapamu de semtiulu neplacutu alu incertitudinei, care a trebuitu se ne cuprinda vediendu directiunea ce au inceputu se o ié afacerile nōstre politice-nationale.

O amara deceptiune ne asteptă inse. Numru urmatoriu alu „Telegrafulu Romanu“ ne aduse dupa doue dile respunsulu asteptatui inse, pe lēngă tōta osteneal'a ce ne-amu dat'o, n'amu potutu astă intr'insulu nimicu hotaritu, nimicu ce ar' fi potutu se ne multiamésca séu se ne linisteasca asupra atitudinei viitorie a asianumitilor „activisti“, ale carora pareri, dorintie si aspiratiuni numitulu organu a pretinsu intotdeauna a le reprezentă. Cetitorii nostri voru vedé mai josu totu ce a disu „Telegrafulu Romanu“ pēna acuma cu privire la intrarea deputatului Strevoiu in partid'a guvernului si la intrebarile ce i le-amu pusu noi, si voru judecă cu mintea d-loru nepreocupata déca avemu dreptate séu nu.

Confratii nostri din Sibiu se mīra, că suntemu atatu de neliniștiti, pentru că deputatulu Strevoiu a intratu in clubulu tiszaistu. Ei pōte, că sunt de parere, că si noi ne tienemus de acea clasa de „passivisti“, cari nu vedu nimicu, ce se intempla in giurul loru si cari desvōlta o flegma atatu de mare, incatu nu se misca din locu nici chiaru candu coperisiulu edificiului, in care se afia, a prinsu flacari si bombele inimice au inceputu se sbōre prin casa. Ce e dreptu nu avemu natur'a de a ne spa-riā asia usioru, dér' atata coragia, că se privim cu nepasare la flacarile, ce atingu coperisiulu casei nōstre, nu ne atribuimus. Si inca, candu ar' fi vorb'a numai de colib'a nōstra si de mantuirea cinstiteloru nōstre persōne, ar' mai merge cumu ar' mai merge, dér' in casulu de facia este vorb'a de edificiulu nationalu cladit u cursulu seculiloru cu atata munca, sudore si sange.

Pōte că colegii nostri voru suride la acēst'a. Densii se pare, că se legeana intr'o sigurantia, care este cu atatu mai batatore la ochi, cu cătu in diu'a de astadi a devenit u marfa forte rara. La tōta intemplarea se vede inse din cuvintele „Telegrafulu Romanu“, că elu iá lucrurile cu multu mai pe usioru si se uita la vieatia cu mai puçina scrupulositate. De aci vine, că-i este intru nimicu de a se contradice mai de multeori in doui numeri dupa olalta in un'a si aceea-si cestiune si a ride de „ingrigirea cea mare ce ne-a cuprinsu de pericolii, cari potu veni peste toti Romanii, că-ci d. Strevoiu a intratu in clubulu partidei guvernamentale“.

Noi inse — trebuie, se marturisim — suntemu acuma, de se pōte, si mai neliniștiti asupra linistei sufletesci, cu care privesce „Telegrafulu Romanu“ la tōta afacerea cu deputatulu Strevoiu. Desi nu amu atribuitu niciodata persōnei acestui deputatu mai multu, decatu a meritatu in realitate, totusi portarea lui a trebuitu se ne puna pe ganduri, că-ci suntemu dedati a judecă in politica nu dupa impressiuni momentane, nici dupa motive personala, ci dupa starea reala a lucrurilor si dupa principii, cari nu se potu schimbă că unu Domino la unu balu mascatu.

Se vedemu mai antaiu, care este starea reala a lucrurilor. Nu vomu revela fapte de ale trecului mai indepartatu, ei ne vomu margini la evenimentele mai recente, cari stau in cea mai strinsa legatura cu cestiunea de facia. Confratii nostri dela „Telegrafulu Romanu“ credemu, că nu au memoria atatu de rea, că se fi uitatu cele ce

s'au petrecutu de asta véra in sénulu natiunei romane din Transilvania.

D-loru iși voru aduce dér' aminte, că in continuitatea politicei urmata pēna acuma alegētorii romani din Transilvania au fostu conchiamati in Iulie anulu trecutu la o conferentia generala, care se decide asupra atitudinei ce va fi de observatua facia de alegeri si că acēst'a conferentia, care s'a constituitu, cumu a potutu, sub presiedintia par. Vicariu N. Popa a hotaritu, că se se continue si pentru periodulu urmatoriu de trei ani politic'a resistentei passive. „Telegrafulu Romanu“ a publicat u actele respective si trebuie prin urmare se scie, că dupa aceste acte toti membrii acelei adunari s'au obligatu, de a se conforma in modu solidariu decisiunilor luate. Intre acesti membri se astă si tramsulu alegētorilor brasioveni Nicolae Strevoiu. Acest'a a luatu parte in modu insemnat la numit'a conferentia espunendu că raportorul minoritatii vederile activistilor si vorbindu in numele loru.

Conferintia „partidei nationale romane“, dupa ce a luatu acea hotarire, s'a inchiescu in tōta ordinea si bun'a intielegere de catra presiedintele ei — si dupa aceea ce a urmat? D. Strevoiu s'a intorsu acasa aducēndu veste de cele petrecute la Sibiu. Este unu secretu publicu, că densulu pe atunci nici nu visă a deveni asia curēndu deputatu. Dincontra s'a esprimat u numai odata in conveniri private si chiaru facia de scriitoriu acestor renduri, că „acuma nu ne remane alt'a, trebuie se observam si noi brasiovenii atitudinea passiva la alegeri“. Suntemu chiaru informati, că s'a tienutu aci in locu, la inceputu, si o siedintia formale, in care s'au luatu hotariri totu in sensulu conformarei la votulu conferintiei si a respectarei solidaritatii nationale. Cumu s'a intemplatu dér', că pre candu confratii nostri din Sibiu fara exceptiune s'au supusu votului conferintiei electorale a romanilor transilvani, in Brasovu s'a „acatiatu passivitatea de cuiu“ si au inceputu se alerge „Cortesii“ pe la unulu si pe la altulu că se voteze pentru d. Strevoiu?

Acēst'a este pōte pentru multi inca unu mistere, noi inse amu aratatu de pe atunci adeveratulu caracteru alu miscarei electorale neasteptate din Brasovu. Omenii guvernului se adunara la miediulu noptii si facura socotēla, cumu se pōta scôte mai siguru din urna pe candidatii loru; mai bine disu socotēla eră deja facuta si mai lipsea inca numai a castigă pe alegētorii romani pe partea loru. Atunci ei că se pōta reesi la scopu, imprastiara intre poporu parol'a: „Se returnamu pe sasi!“ O mare parte a alegētorilor romani brasioveni mahniti asupra vitregei tractari, ce au intîmpinat o romanii mai in urma la alegerile comunali din partea coulocuitorilor sasi, dispusindu si asia pentru lupta activa, au mersu la urna, fora a se gandi mai departe la urmarile, ce le pōte avea acestu pasu. Inzedaru i-amu admoniatu, eră pré tardiu, miscarea eră pré mare si pré bine si cu efectu inscenata de catra omenii intereselor particulare.

Cu tōte aceste — repetam din nou — alegētorii romani brasioveni nu s'ar' fi dusu la urna, déca candidatulu loru nu i-ar' fi asigurat, că este decisu se apere interesele nationali, că n'a latusi nici unu angajamentu si că nu se va alatură la nici o partida maghiara si déca nu ar' fi cetitul prin „Telegrafulu Romanu“ că activistii cu d. Strevoiu in frunte, sunt pentru „resistentia activa“, că — dupa cumu a declarat d. Strevoiu in conferentia — „prin politic'a activa densii nu intieleg o alianta cu ungurii si cu sistemulu in vigore, nici o predare pe gratia séu negratiia, ci o lupta activa in contra tuturor relatorilor ce bantue natiunea romana.“ („Tel-Rom.“ nr. 80 din 1878).

Ei bine, in Brasovu se alege unu deputatu romanu pe contulu solidaritatii nationale, se alege in buna creditia, că elu va apera cu scumpetate interesele romanesci, că „uu va fi activu in favorulu strainilor“, si acestu deputatu, care trece de unu felu de conducētoriu alu activistilor transilvani, nu scie se faca alt'a mai buna, ci dupa ce a retacit u cateva septemani prin Budapest'a, intra in partid'a si in clubulu guvernului maghiaru si da man'a cu d-lu T'sza, — si apoi noi totu se nu fimu ingrijati de urmarile, ce le pōte avea de-mersurile deputatului Strevoiu?

Dér' vedi bine, că „Telegrafulu Romanu“ nu vede pēna acuma din partea d-lui Strevoiu nici unu demersu, ci vede numai, că este gat'a a face ceea. Ce mai trebuie ore se faca d. Strevoiu spre a convinge pe confratii din Sibiu, că s'a abatutu cu totulu de pe cararea nationala si că a calcatu in peciōre principiile, ce le-a professat u pēna acuma atatu elu catu si „Telegrafulu Rom.“? Intrarea lui Strevoiu in clubulu tiszaistu a deverat u că nu involva nici unu „meritu“ pentru natiunea nōstra, dér' cu atatu mai „meritoriu“ este pentru Tiszaisti, cari isi dicu multiamiti: „Amu mai prinsu pe unulu si inca pe unu ardeleanu!“ Nu vede „Telegrafulu Romanu“ dispreziu si umilirea ce zace intr'o asemenea assertiune possibila?

Si apoi ce „basa de operatiune“, ce libertate de actiune mai pōte avea d. Strevoiu, dupa ce s'a bagat u odata in gura leului? „Telegrafulu Romanu“ se vede, că n'are idea clara despre ceea ce insémna unu clubu parlamentariu si inca unu clubu tiszaistu, că-ci dice: „Inse déca amu vedé, „că d-lu Strevoiu s'ar' pune la dispositiunea guvernului spre a merge orbisiu cu elu, atunci verdictul nostru ar' fi gata, pentru că noi n'amu intielesu nici candu asia activitatea, pe lēngă „care amu staruitu dela inceputu.“

Va se dica „Telegrafulu Romanu“ intieleg asia activitatea, că se intramu cu totii in ciubulu tiszaianu si se facem acolo opositiunea? Dér' noi scim u că unu clubu parlamentariu are regulile sale, disciplin'a s'a forte stricta, la care sunt supusu toti membrii lui si nu credemu că pentru d. Strevoiu clubulu ministerialu se si fi modificat u regulamentulu. Dupa acestu regulamentu inse d. Strevoiu este obligat u se supune decisiunilor clubului si candu s. e. ar' veni la desbatere proiectulu de lege pentru introducerea limbei maghiare in tōte scolile populului, d. Strevoiu ar' trebui se voteze cu majoritatea séu se absenteze dela siedintia, ceea ce ar' fi o consumtire tacita, séu in fine se ésa din clubu. In clubu insusi mantuire pentru elu nu pote fi, séu crede ore „Telegrafulu Romanu“ că va poté se faca si aci cumu a facutu la conferintia din Sibiu si se nu se supuna solidaritatii?

Destulu că „Telegrafulu Romanu“ face distincțiune intre „a merge cu guvernulu“ si intre a merge orbisiu cu guvernulu. Acestu organu apróba dér', că d. Strevoiu merge cu guvernulu si dice, că numai atunci ar' dà verdictulu seu déca ar' merge orbisiu cu elu, pentru că asia n'a intielesu activitatea. Pentru ce s'a facutu dér' atat'a sfara in tiéra cu „resistentia activa“, cu „aperare si acuarearea drepturilor“ cu „lupta activa in favorulu nationalu si nu alu strainilor“? Ori că confratii uostri au in buzunarul vreo copia dela vreun proiectu de impacare a Romanilor en Ungaria?

D-loru ne mai facu imputarea, că nu amblam destulu de seriosu cu cestiunea, care e legata de pasulu d-lui Strevoiu si apoi totu d-loru dicu, că facem din pasulu acesta o cestiune prea mare, de statu. — Nu ne scim u culpabili nici de un'a nici de alt'a, si lasamu se judece publicul romanu, déca suntemu seriosi séu nu. Noi credemu din contra, că neseriosi sunt aceia, „cari nu vedu pēna acuma din partea d-lui Strevoiu nici unu demersu“ si cestiune de statu facu ér' aceia, cari voiescu

,se aduca in consonantia interesele romanilor cu ale maghiarilor.“

Dupa totă aceste si in vedere, că respunsul „Telegrafului Romanu“ este neclaru si nehotarit, că-ci odata dà pasului d-lui Strevoiu o importantia mare, altadata „numai șrecare importantia“, si in fine prea puțina importantia, „lu rogam din nou cu totă insistență, se ne dă o declaratiune mai hotarita, că se nu ne faca se credem, că in fapta nu mai reprezinta ideile activistilor, ci ideile celor dela guvern.“

Eata ce scrie „Telegraful Romanu“ in Nr. 3 dela 9 Ianuarie v. sub rubrică „Revista politica“:

„Domnul Nicolae Strevoiu, deputatul dietului in Budapest'a, se adreseaza catre „Gazeta Transilvaniei“ cu o scrisoare, in care da „unele deslusiri“ despre procederea d-sale Aceste „deslusiri“ culmineaza in convingerea, că interesele Romanilor sunt strinsu legate de interesele Maghiarilor. Dlu Strevoiu va nisui a aduce in consonantia aceste interes si spre acestu scopu elu a intratu in partid'a guvernamental, fiindu-că numai aci va avé „ocasiunea destula de a conveni cu barbatii, cari conducu astazi destinele tierei.“ Acesta scrisoare a d-lui Strevoiu este fara indoiala de importantia pentru atitudinea politica a Romanilor in Ungaria. Importantia ei se reduce, nula person'a d-lui Strevoiu, ci la positi'a sa in partid'a activistilor. Dlu Strevoiu a figuratu la conferinta din Sibiu de reportori al parerii activistilor si astfelui deslusirile sale date in epistol'a suspomenita s'ar puté prlv'i in consonantia cu vederile partidei insesi. Tocmai fiind-că damu scrisorei șre care importantia ne multiamumu la acestu locu a inregistrá faptul asia, cumu ni se pre-sinta, si ne reservamu dreptulu, a ne esprimá cu alta oca-siune parerea nostra hotarita.“

Eata si respunsul ce ni-lu dà „Telegraful Romanu“ in nr. 4 dela 11 Ianuarie:

„Gazeta Transilvaniei“ este de vreo cateva dile, acumu mai de septemani incóce, forte neliniscita, pentru-ca deputatul cetatii Brasovului Nicolae Strevoiu, fiind la diet'a din Budapest'a, a intratu in clubul partidei liberale guvernamentale.

„Gaz. Trans.“ face din pasulu d-lui Strevoiu o cestiune de statu, les-natiune si in ingrigirea ei cea mare de periculii, cari potu veni preste toti romanii, ca-ci d-lui Strevoiu a intratu in clubul partidei guvernamentale, provoca pe tota lumea se se declare si ne provoca si pe noi, acumu a dou'a ora, a „dá deslusire despre aceea, déca apro-bam demersurile deputatului Strevoiu seu nu.“

D-lu Strevoiu la rândul seu afă cu cale a dă unele deslusiri despre procederea sa, care culmineaza in convigerea domniei sale, că „interesele romanilor si maghiari-loru dupa impregiurariile nostre geografice si ethnografice, sunt asiá de strinsu legate intre sine, incatu chiaru esis-tentia acestor doue elemente este conditionata dela o buna intiegere intre aceste doue popore, si că prin urmare „acel'a, carui'a i-ar succede a aduce in consonantia inter-essele acestor doue elemente, astazi desbinute, ar' castigá mari merite nu numai pentru natiunea sa, ci si pentru patria, care prin impacarea romanilor cu ungurii s'ar intari si consolidá in modu forte insemnat.“ Dlu Strevoiu dice mai departe, „că conlucrarea la acestu scopu patriotic si „nationalu nu pote fi conditionata de participarea la un'a „séu la alta partida dietala. In orice partida se poate lucră „la ajungerea acelu scopu.“

Dupa ce arata, că steng'a estrema, conformu principiului sale, eschide a priori ori-ce resultatu al tendentialor sale, er' opositiunea reunita deocamdata este preocupata numai de cugetulu, cumu se restorne guvernul actualu, — dupa o orientare de 14 dile si dupa o matura consultare cu alti barbati de ai nostri, s'a decisu a intrá in clubul partidei liberale, unde va avé oca-siune destula a conveni cu barbatii, cari adi conducu destinele tierei, de a'i informá despre convingerile sale si in acestu modu de a lucră in directiunea de mai susu. Unu motivu ponderosu pentru d-lu Strevoiu, care l'a indemnata la acesta procedere a sa este periculul iminent, de care sunt amenintati deopotrivă romanii si maghiarii, periculul panslavismului. Convigendu-se inse, că ori-ce resultatu in directiunea aretata este eschis si impossibilu, d-lu Strevoiu promite a „face ceea ce trebuie se faca unu omu onestu.“

Marturisim, că noi, cari n'amu avutu nici o cuno-scentia despre intrarea d-lui deputatul Strevoiu in clubul partidei guvernamentale si cu atatu mai puținu despre indemnurile ce le a avutu că se faca pasulu acesta, n'amu potutu dice nici unu cuventu nici despre un'a, nici despre alt'a.

Acum, dupa-ce scimu si noi ceea ce s'a publicatu in „Gazeta Transilvaniei“ si dupa-ce acesta ne provoca cu atata insistența se ne deslusim, déca aprobam demersurile d-lui Strevoiu seu nu, respondem pe scurtu: că noi pena acum nu vedem dim partea d-lui Strevoiu nici unu de-

mersu; elu numai promite pena acum, că este gat'a a face ceva. Nu scimu pena acum nici, care este bas'a de operatiune, pe care vré se intreprinda ceva, ci numai operatiunea. Prin urmare, pronuntiarea in meritu, dupa noi, este prematura, pentru-ca meritul inca nu esista. Intrarea in-tr'unu clubu inca nu este o actiune meritória.

Inse déca amu vedé, că d-lu Strevoiu s'ar punе la dispositiunea guvernului spre a merge orbisiu cuelu, atunci verdictul nostru ar' fi gat'a, pentru-ca noin'amu in tielesu, nici candu asiá activitatea, prelunga care amu staruitu dela incepstu.

Ne oprimu de astadata aci si nu reflectam nici la deslusirile d-lui Strevoiu si nici la reflecțiunile „Gazetei Transilvaniei“. Ne permitemus inse totusi a inchiesi, atragendu atentiunea si a colegiei nostre si a publicului nostru romanu, că nu pasulu unui deputatul intr'unu clubu, ci cestiunea, care „Gazeta Trans.“ o a legatu de acelu pasu, este o cestiune serioasa, cu care trebuie ambalat mai cu seriositate, de cumu s'a urmatu si se urmează in partea, din care este combatuta.“

„Kelet“ catre „Gazeta“.

Diariul maghiaru din Clusiu „Kelet“ (Orientul) ne face onórea de a se ocupá érasi odata mai de aprópe cu fóia nostra intr'unu articulu sub rubric'a „Tanügy és ámitás“ (Cause scolare si amagire). Corespondentul lui „Kelet“ „Iletékes“ cere se traducemu scrisoarea sa pe romanesce si se-o publicam, că-ci, dice elu, prin aceea mai mare serviciu vomu face romanilor din aceste tieri si din România, decatu le-amu facutu in anulu trecutu. Noi i facem bucurosu acést'a placere si ne pare numai reu, că spatiulu nu ne permite de astadata a reflectá la amabilitatile d-lui. Fiindu-că inse sustiene cu atat'a taria, că la noi in tiéra nici nu pote fi vorba de desnationalizare i atragemu atentiunea la corespondint'a de mai la vale dela Budapest'a. Déca in seminariile preotesci, unde caritatea fratiésca trebuie se fia bas'a principala a crescerei, domnesce unu spiritu de netolerantia atatu de mare, ce spiritu va domni in celealte institute de crescere maghiare. Cumu pote dér' cere „Kelet“ dela noi, că se recomandam parintiloru romanii se-si tramitia copii la scólele maghiare? Nu noi vomu fi de vina, déca confratii nostri din România voru luá si din acea corespondintia informatiuni puçinu imbucurătorie despre „leal'a“ atitudine ce-o observa maghiarii facia de poporul romanu din aceste tieri. Lasam acuma se urmeze articululu susu memoratu alu lui „Kelet“:

„Fóia romana din Brasov „Gazeta Transilvaniei“ publica in Nr. 1 din 16 Ian. a. c. datele statistice de invetimentu ale orasului si ale comitatului Brasov in anulu 1877—8, cari sunt de multu cunoscute publicului acestei foi. „Kronstädter Zeitung“ inca a avutu bunatatea a comunica in Nr. 2 si 3 aceste date, inse fora de nici o observatiune. „Gazeta“ n'a facutu asiá, pentru că au impuns'o in ochi cei 18,408 fl., cari i-au datu ministeriulu reg. maghiaru de instructiune pentru scólele de statu si comunale din Brasov si din comitatulu cu acestu nume. Acesta suma — asiá striga „Gazeta“ — o dau numai scóleloru maghiare, dér' pe séma scóleloru confessionali poporali statulu nu da nici macaru o par'a, cu toté că si celealte nationalitati din acestu comitat contribuiescu destui bani pentru visteria statului si proportionalmente a buna séma cu multu mai multu decatu ciangaii (maghiari), pentru cari (?) statulu sacrificia pe totu anulu atate mii de florini.“

„Se vede la fiecare pasu, că si astazi mai dominesc inca principiulu din timpii feudalistici, că poporele nemaghiare sunt misera plebs contribuens si sunt condamnate de a portá numai sarcine, er' de folose se se bucurie numai maghiarii. Se poate șre vorbi de progresse acolo, unde este cu potintia o asemenea anomalia?“

„Cata ademenire si seducere intentionata zace aruncata in vreo cateva rândurele!“

„Candu ar' ceti „Gazeta“ numai fratii romani din patria, inca si atunci ar' trebuí condamnata o notitia atatu de violéna, dér' cu atatu mai multu este de condamnatu, candu scimu, că „Gazeta“ o folosesc foile din România fora deosebire de partida că isvoru, spre a cunoșce relatiunile nostre patriotice. Mai observam, că „Gazeta“ trece cu tacerea din adinsu peste aceea, că scólele din Brasov si comitatul ajutate din partea statului sunt parte scóle de statu, parte comunale si asia dela aceste scóle ale comitatului Brasov nici o nationalitate nu e eschisa. Deschise sunt aceste scóle atatu copiiloru de romanu si de sas, obligati la

scóla, catu si celoru maghiari, numai se sii transmita parintii in ele, déca le zace la anima insusirea limbei statului. E dreptu, că in scólele confessionale romane gr. orientale si in cele augustane de limb'a germana inca se primesc copii de maghiari; dér' ce se intempla acolo cu densii? Respunsul e acesta, că din copilulu maghiaru, nascutu in patri'a maghiara va deveni acolo romanu seu sas, pentru că in acele scóle inca nu se invită nici acuma limb'a statului, pe candu in scólele de statu petotindenea se invită limb'a germana, si acolo, unde e de lipsa, si cea romana.“

„Déca „Gazeta“ ar' descrie asia starea lucrului, precum e in realitate, atunci cu fóia sa, că un'a, care ar' impartasi adeverulu, ar' face serviciu folositoru atatu aici acasa, catu si in România, dér' acesta ei „nu vine la societela“.

„Si aceea bine o scie „Gazeta“, că ministeriulu instructiunile publice tocmai asia nu pote dă ajutoriu de statu scóleloru elementari maghiari de conf. helvetica, precum nu pote dă scóleloru gr. or. romane din Brasovu seu scóleloru elementari augustane cu limb'a institutiunei germana.

„Cu unu cuventu, ministeriulu nu pote ajută nici o scóla confessională, tienă-se de ce confesiune s'ar' tiené. Intr'aceea, déca nu pote ajută scólele confessionali, ajuta pe fiecare anu cu mii de florini pe confessiuni si dela ajutoriulu acesta nu se afla eschise bisericile si scólele augustane si gr.-orientale din Brasovu si comitatul. „Qui bene distinguit, bene docet“. Eata asia dispare trist'a memoria a tempului feudalismului si, déca „Gazeta“ ne va face placerea că in numerulu seu celu mai deaproape se publice scrisoarea acést'a a nostra tradusa in limb'a romana, va face mai multu serviciu cu ea conationalilor sei din patria si din România, decatu le-a facutu in totu anulu trecutu 1878. Atunci nu va primi in fóia sa din foile Romaniei asemenei vayaraturi că acést'a: „La media-nópte fratii nostri sunt amenintati cu desnationalizare prin introducerea limbiei maghiare in scólele poporului!“ Dér' asiá i mai amenintia desnationalizare! Apoi șre de candu se propune limb'a maghiara in scólele medie si in cele co-merciali romane si germane, dér' in scólele medie cu limb'a maghiara de cati ani se invită limb'a germana? Unde vede cu toté aceste „Gazeta“ desnationalizare? Dér' in România nu se invită limb'a germana si francesa in scólele medie co-merciali, in institutele de crescere? S'au desnationalisatu de aceea acolo romanii? Intr'aceea, fiindu acesta cu totalu altu obiectu, decatu acel'a, pe care 'lu schimosesce „Gazeta“ in citatulu numeru, pote că de alta data va vorbi si la elu.

Illetékes.“

O proba eclatanta de desnationalizare.

Budapest'a, 20 Ianuariu st. n. 1879.

(Din vieti'a teologului studinte in seminariul strainu.) Am avutu norocire seu mai bine disu nenorocire de a studia cursurile teologice in doue locuri, adeca in Timisoara si Budapest'a. Că se scie on. publicu cetitoriu, prin cate faze trebuie se tréca unu teologu romanu la seminariile straine, me voiu incercă aici pe scurtu a dă o schită, despre vieti'a de compatititu a acelui'a. Fiindu-că la noi si astazi preotii sunt cu deosebire acelu organu, prin care se strecura scientia la poporul inferioru, e de interesu a vedé, cumu se cultivă teologulu destinat pentru lumina-re poporului.

Din două diecese, adeca a Lugosiului si Oradiei, se tramtii teologii pentru frecuentarea teologiei la seminariile straine, seu mai bine disu maghiare. Sermanulu teolog „primianitu“ (de cursulu primu) e deodata silitu, vrendu nevrendu, se se insociésca cu ceilalti colegi ai lui, carii fiindu toti maghiari, si dă tota silint'a de alu maghiarisá, ce nu in puçine casuri le si succede. Asia de exemplu sciu eu aici mai multi teologi, cari s'au esprimatu apriatu, că nu le place se vorbescu cu romanii. Pe acesta' apoi ii urez lingusitorii de maghiari pena la ceriu, er' pe ceilalti romani ii despretuesc. — Anulu trecutu in Timisoara am avutu nenorocire de a cunoșce intrigile, ce le facu teologii maghiari, numai se pote ungurisá pe romani.

La incepstu se lingusiescu cu vorbe frumose si dulci, si te invita se fii membru la societatea loru maghiara, unde mai multu se occupa cu politic'a, decatu cu intrebarile religioase. E batutu de Iehov'a studientele teologu romanu, déca nu se supune dorintiei loru. Atare e espusu batjocurei neintrerupte, pentru că cu ei intr'o chilia, intr'unu locu trebnie se studieze, se mânca, se se culce, si se petréca. Numai D-dieu i pote crede, cate are de suferitu teologulu romanu in seminariile straine. „Büdös oláh, vaddisznókergető“ („Romanu putorosu, gonaci de porci selbatici“) s. a sunt lucruri, pe cari le pote audi omulu cu propriile urechi. In fine am fostu silitu impreuna cu alti doi romani osenditi

la batjocura, a me duce si relatá lucrulu la superiori. Inse bine dice romanulu: „corbu la corbu nu scóte ochii“, nici d'aici n'am capetatu resultatu imbucuratoriu. Deci d'er ce mi-a remasu alt'a decat a pati si suferi impreuna cu ceilalti doi. Intr'unu timpu ne si opri se vorbim romanesce, dicendu: „ha oláhul akarnak beszélni, menjenek Bukarestbe, ne egyjek a magyar kenyere“t. Acést'a inse au impluta pocalulu suferintiei, si se escă o certa mare, care — de nu intrevenea ductorulu primariu — se finea cu pumnii.

„Ha én fejedelem volnék, kikorbácsoltatnám öket az országóból.“ Acést'a nota au facut'o unii in anulu trecutu, cindu intr'o gazeta ungurésca cuvintele citate din stimat'a fóia, ce redigeti, cuvinte, cari le-ar' fi pronunciatu nescari romani la unu toastu —

Inse nu numai teologii maghiari studinti se nisuescă a maghiarisă, ci si superiorii loru, dupa cumu din experientia scui. Este cunoscutu, că noue studintiloru teologi din Budapest'a nu e ni ertatu se ne folosim de bibliotec'a, ce o nivem, ci numai pe ascunsu. Este sciutu, că prin urmare de formarea unei societati de lectura nu pote fi vorba. Bibliotec'a e a nostra, d'er usulu ei nu-i alu nostru; si preste scurtu, déca merge lucrulu asiá, tenerimea studiósă in teologia va fi silita a'si transportá cartile de aici la vreun locu siguru, séu a le doná cutarei societati.

Déca convenimus duoi séu trei romani laolalta, indata ne suspicionéza, că facemu conjuratiune etc. Asiá separandu fiu de fiu, si luandu'i isvorulu culturei in limb'a s'a, 'lu silescu se invetie unguresce si se cetésca carti unguresci. Intr' atat'a e orbirea loru in ungurisare, catu si aceea o iau in nume de reu, déca vreunu romanu corespondéza cu vreunu neamtu in limb'a germana, séu vice-versa. E intru adeveru de plansu si de compatimitu unu atare teologustudinte! — In Temisiór'a s'a intemplatu se audu nu odata, că ciocneú pocale cu dis'a: „éljen a magyar, vesszen az oláh!“ („Traiesca maghiarii, piéra romanii“). Si acést'a nu o dicéu incetu, ci catu potéu de tare, că se audimu noi. Acést'a e „charitas fraterna“, ce o invetia in seminariu. — Superiorii ar' trebui se intrevina cu autoritatea loru si se curme astfeliu de escesuri de hiperzelu, d'er ei inchidu bucurosu ochii.

Diuarie romanesci se cetim u nu ne-a fostu ertatu. Bachiariu espresu ni-a opitru prefectulu că se ne procuram u vreo gazeta romanésca. Pote de aceea, că s'a temutu de vreo conjuratiune. (? Red.) Acést'a s'a intemplatu in Temisiór'a.

Inse se scie on. cetitori, că si aici in Budapest'a nu e sórtea teologiloru nostri mai buna. Nu de multu am fostu si eu provocatu se me acomodezu impregiurariloru, insomnide cu maghiarii, „că limb'a romana si asia nu o uitu.“ La ce eu respunsei scurtu, că vréu se-mi pastrezu pacea interna; n'am cu ei nimicu; am avutu ocasiune si cunoscu, că sunt mai mari maghiari că catolici. „Legyen minden ember magyar és katolikus“ („fiecare omu se fia maghiaru si catolicu“). Asiádér' vocatiunea loru adeverata e a maghiarisă si a inghití pe cei de alta nationalitate.

Ast'a e d'er' starea clericului in seminariu strainu. Asiádér' teologii nostri se adapta in seminariile straine mai multu en fieri decat cu miere. Si apoi nici nu-i de miratu, că multi pré puçinu scui romanesce.

A'r' fi de doritu, că aceste doue diecese se aiba unu seminariu propriu romanu, că se se pote educă teologii romani, unde ar' fi crutiati de persecutiunile maghiarisarei si ar' poté folosi mai multu natiunei nostra in respandirea luminei.

Unu teologu.

Sibiu, 6 (18) Ianuarie.

Onorate d-le Redactoru! Negresitu va interesá pe publiculu cetitoriu alu „Gazetei“ a sci ce se petrece pe la comitetulu Associatiunei transilvane pentru literatur'a si cultur'a poporului romanu. Mi iau voia d'er' a relatá despre obiectele mai principale, cari s'a pertractatu in cele douse si dintie ultime ale comitetului, ce s'a tienutu la finitulu anului. Obiectele cele mai inseminate, pe care le-a desbatutu si decisu comitetulu sunt urmatorele:

Ajutórele ce le ofere Societatea „Transilvani'a“ pentru tinerii romani, cari se aplică la meserii. Societatea „Transilvani'a“ a pusu 400 fl. la dispositiunea comitetului, că din acésta suma se impartiésca 8 stipendii. Comitetulu din partea s'a a e scrisu concursu pentru 8 stipendii de cete 25 fl. Apoi fiindu-că au mai remasu 200 fl. din sum'a de 400 fl. de aceea a decisu comitetulu, că se scrie nou concursu pentru alti 8 stipendisti de cete 25 fl.

Alu doilea obiectu a fostu dispositiunea de producte si manufacte, ce voiesce se o faca despartimentulu diu Seghisiór'a cu prilegiulu, candu se va tiené anulu acest'a la Sighisiór'a adunarea generala. Comitetulu despartimentului din Sighisiór'a a aratatu comitetului centralu, că arangierea dispositiunii proiectate este impreunata cu atatea greutati, de elu fara de sucursulu comitetului cen-

tralui nu-o pote realisa, si de aceea se delege o commissiune, care se le dé mana de ajutoriu. Comitetulu cu parere de reu a luatu la cunoscintia impregiurarea acésta impedecatōre, decidendu, că espozitiunea se se amane pe anulu viitoru mai bine, candu se va tiené adunare generala la Sibiiu.

Alu treilea obiectu este edarea unui nou organu alu Associatiunii. Acestu obiectu a datu multu de lucru comitetului pénă s'a lamurit parerile. Aici cauta se observu, că adunarea generala din vîr'a trecuta a decisu, că Fóia „Transilvania“ sa se caseze si in loculu ei se se publice „Analele“ Associatiunii. Dupa lungi si seriose desbateri s'a primitu propunerea d-lui Iosif Hodosiu, că fóia periodica a Associatiunei, care este prevediuta in statute se se numésca: „Analele Asociatiunii transilvane pentru literatur'a romana si cultur'a poporului romanu“ apare in fascicule nelimitate in formatu octavu, de atatea ori, de cate ori va fi materialu de publicat. Analele voru cuprinde procesele verbale ale Asociatiunei discursurile scientifice literarie, pe care le voru tiené membrii la adunările generale si alte lucrari literarie, care se voru dă de sectiunile scientifice. Ortografi'a, in care se voru publica Analele, va fi cea etimologica.

Obiectul alu patrulea, cu care s'a ocupatu comitetulu, a fostu processulu de pressa, care este intentatul „Transilvaniei“ fóiei Associatiunii. Despre acestu processu unicu d'er' in felul seu nu se scie pénă acumă nimicu, că elu e inca in manile judeului de instructiune. Pénă acumă s'a intrebatu si ascultatu d-lu redactoru alu „Transilvaniei“. Totu deodata judecatoriu cercuala din Sibiu a provocatu pe comitetulu Associatiunei, că se arate toti membrii cu numele. Comitetulu a decisu a face acést'a. Cu dorere, cauta se constatezu si cu acestu prilegiu, că multi membri absentéza bucurosu dela sedintele comitetului, din care causa se impedece de multe ori afaceri momentóse ale Asociatiunii. Acesti domni mai bine aru face se nu primésca asupr'a loru astfeliu de sarcini, pe cari nu sunt in stare se le pôrte cu scumpetate. Sunt tare curiosu se vedu, cumu se va terminá processul intentatul fóiei „Transilvania“. Biét'a fóia tocmai in dög'a mortii a fostu inhatiata. Nu i-au datu pace nici se móra linistita.

Romani'a si Francia.

Importantulu articulu alu organului lui Gambetta „La Republique Française“ suna dupa „Rom.“ asia:

„Romani'a fiindu acumu unu statu independint, credemu, că a sositu timpulu pentru că ea se fia tractata că atare de catra poteri. Unulu dintre guvernele, cari au semnatu tractatul din Berlinu, Austro-Ungaria, a intrebatu pe toti, acreditandu pe lêngă principale Carolu la Bucuresci unu ministru resedinte. Nu intielegemu, pentru ce celealte poteri intardia asia de multu de a urmá acestu exemplu. Nu e tréb'a nostra a dicta celorulalte tieri modulu loru de portare; ince, in ceea ce privesce politic'a Franției facia de Romani'a, credemu, ca avemu dreptulu se spunem ceea ce cugetam.

„Noue ni-se pare, că ar' fi demnu de guvernul Republicei franceze, demnu de natiunea, care mai multu decat oricare alt'a a contribuitu la emanciparea poporului latine si care a facutu mai multu pentru fericirea loru, de a nu mai refusá vitézului principatu dela tierii Dunarii recunoșcerea diplomatica a independentiei sale atatu de scumpu cumperate si consacrata prin tractatul din Berlinu. Nu ne sunt necunoscute motivele invocate pentru aplicarea si justificarea acestei intardieri. Articululu 44 din tractatul stipuléza, că de acumu inainte se se stabilésc in Romani'a libertatea religioasa; se scie, ce e dreptu, că pénă astazi israelitii nu se bucurau in acésta tiéra de tóte drepturile civile si politice. N'avemu se cercetamu in acestu momentu, déca acést'a a fostu adeverata acale, spre a asigurá libertatea religioasa in Romani'a, fora o turburare soziala destul de grava; ne aflam in faç'a unui testu lamurit, unei otariri luate de representantii marilor poteri adunate; acést'a este unu faptu positivu, materialu, pe care tota lumea trebuie se'l respecteze. Se dice d'er', că mai multe guverne, intre cari si alu Franției, nu voru consimti a intrá in relatiuni regulate cu cabinetulu din Bucuresci, de catu atunci, candu ostracismulu, care isbea pe israeliti, va fi disparutu. Simtimentul este generosu, inse remane a sci, déca guvernul nostru, singurulu, despre care avemu se ne ingrigim, nu esageréza rigórea sa in privint'a esecutarui art. 44 din tractatul dela Berlinu. Romanii au voit u ore se resiste unei clause, care erá o conditiune pentru recunoșcerea independentiei loru? Nicidcumu. In discursulu, prin care a deschisu cea din urma sessiune parlamentara, cabinetulu actualu a facutu declaratiunile cele mai lamurite in favórea libertatii religioase, in adress'a votata de aceste Camere,

aceleasi declaratiuni au fostu reinouté si accentuate. Guvernul romanu a mersu inca si mai departe: că se demonstreze nestramutat'a sa vointia de a se supune Congressului, a numita israeliti in diferite functiuni civile, calcandu astfelu unu articulu alu Constitutiunii, despre care e vorba astazi, se se revisuiésca intr'unu sensu liberalu. Romani'a are o Constitutiune, care pote fi revisuita de o adunare, numita ad-hoc si care se va intruní in curéndu, că se faca se dispara din statutulu organicu alu statului ori-ce dispositiune contraria cu spiritulu si cu liter'a art. 44. Ce se pote cere mai multu? Nu suntemu óre in faç'a unui inceputu de esecutare cu totulu satisfacatoriu? Déca amu avea a face cu unu poporu fanaticu, acésta neincredere s'ar' esplică pote, d'er' tolerant'a romanilor in materia religioasa este impinsa pénă la estremitate.

„Tóte cultele crestine s'a bucuratu totudéun'a in Romani'a de cea mai deplina libertate. Islamismulu, pentru cuvinte de economia soziala mai complicate, au fostu legalmente exclusu dela cetatania; d'er' in practica mai multi israeliti, conformandu-se cu legile tierei, au potutu se se bucur de drepturile recunoscute romanilor cu multu mai inainte de 1878 si de Congressul din Berlinu; amu poté cită felurite dovedi. Ori cumu ar' fi, stabilirea libertatii religioase cea mai larga este pe bona cale; guvernul romanu cere Europei, Franției de a nu asteptá o ultima formalitate că se lege relatiuni cu densulu. Noi nu potem crede, că poterile voru mai starui in refusulu loru. Poterea, care este cea mai directu interessata la emanciparea elementului ebraicu in Romani'a, este Austria: cea mai mare parte a israelitilor din Valachi'a si Moldov'a sunt de origine din Galiti'a; vedem ince, că tocmai cabinetulu din Vien'a a tramsu celu d'antai unu ministru la Bucuresci. Cancelari'a austro-ungara a crediutu de siguru, că este mai bine pentru cau'a protegiatilor Europei si pentru supusii sei de religiunea evreiésca, că unu aginte alu ei se fia acolo gâtá a'i aperá; a crediutu, că in locu de a lasá guvernul romanu fora sprigini facia cu prejudecatiele retrograde in contra israelitilor, este mai bine de a aretá alegatorilor romanii, că Europa' lu sustiene in opera'sa de reparare si că nu i precupesc recunoșcerea unei independintie, alu carei pretiu a fostu óre-cum u libertatea religioasa. Déca Austria a otarit u astfeliu, cumu Franția, care n'are supusi israeliti de aperat in Romani'a, care a fostu inveniatore si tutore junetiei romane, care are in acésta mica, d'er' viteză si stăruitoare nationalitate de pe tierurile Dunarii, o sóra devotata, iubitóre si credincioasa; cumu, cu risiculu de a vedé micsiorandu-se legitim'a sa influintia in acésta parte a Europei orientale, ar' poté se mai esite de a numi unu ministru la Bucuresci? Amu fostu intrecuti de cabinetulu dela Vien'a; trebuie se nu simu intrecuti de o alta potere, gelosa de a ne succedá in afectiunea, ce au avutu totudéun'a romanii pentru noi. Dealtintrelea nimicu n'ar' opri pe guvernul francesu, acreditandu pe agentulu seu de a declará, că voiesce prin acést'a se faca actu de incredere in dispositiunile guvernului romanu, de si mantine in acelasi timpu că o adeverata conditiune otaritorie aplicarea reformei cerute de Congressu si credemu, că acestu modu de a procede, ar' fi de natura de a marí bunavoint'a romanilor chiaru in privint'a acestei reforme.“

Diariul parisianu „La Presse“ dela 19 Ianuariu scrie totu relativu la atitudinea Franției facia de Romani'a:

„Republika francesa“ da „Presse“ o mare satisfacere. Noi amu aretat in diferite rânduri ratiunile, ce militéza in favórea recunoșcerii efective si imediate a Romaniei de catra Franția. „Republika“ ese din reserv'a ce si-a impus in acésta cestiune si, unindu-se cu opinionea „Presse“, invoca aceleasi argumente, pe care le-amu desvoltat in favórea Latinilor dela Dunare.

De vreme ce d. Gambetta s'a facutu advocatulu romanilor in diariulu seu, că si noi, densulu nu pote lipsi de a face ceea ce este in puterea s'a, nu si intr'a nostra, usandu de inalt'a si precumpanitorie sa'sa influintia asepr'a d-lui Vaddington, pentru a angagiá si, la trebuintia, a constringe pe ministru de a esecutá aceea ce „Republika francesa“ consiliéza a se face. Numirea unui ministru francesu la Bucuresci nu pote intardi mai multu timpu si onorabilulu domnu C. A. Rosetti va poté parasí Parisulu cu consciintia de a fi reusit u deplinu in missiunea incredintiata zelului si patriotismului seu.

Slavii austriaci si slavii russesci.

O enunciatiune importanta face despre situatiunea internationala si interna a Russiei diariul „Petersburgskija Wiedomosti“, ce apare in Petropol. Diariul memoratu scrie:

„Ce se atinge de Bulgari'a, aici Peru totu mai multu prospectele si ilusiunile despre uniunea politica, fiindu că pote se se urce unu principie germanu pe tronulu Bulgariei prin ceea ce s'ar' stirbá tare influintia russescă. In astfelu de impregiurari s'a si manifestatu in Bulgari'a diferte semne limpede, că poporulu s'a destuptat. Si pote că miscarea va mai cresce in scurtu timpu si va deveni unu isvoru de noue suferintie pentru poporulu slavicu.“

Se intielege, că incercările poporului slavone de a se impreună și neșintia lor, de a se desvoltă, numai atunci vor ajunge la rezultate bune, când se va fi dezvoltat în Rusia semnificativ de mandria națională și de conștiința forței, care da poporului dreptul, de a-si proclama și de-a-si susține drepturile sale fără frica și neconcuritate.

„Din Vienă ne vine scirea, că semnificativele reprezentanților slavorum austriaci față de Rusia s-au schimbat. Nu de multă toti cautați să se apropie de Rusia, deoarece acuma deodată au întorsu spatele catre ea. Nu numai croații și poloni, ci și cehii, cari nu au fostu totușu devotați, și-au întorsu dosul. Cehii betrani și teneri deodata s-au unitu între sine pentru că se scape Austria. „Platonice suntemu slavi, — de fapt inse suntemu austriaci.“ Astăzi, ce se vorbesc acum prin cercurile slave din Vienă... A se mai mira de acesta, ar fi un lucru de prisosu. Să potu prevede să se adverește, că în peninsula Balcanilor influența din manile russilor a trecutu în manile Austriei. În urmă acela slavii se voru împărta în două parti, în slavi austriaci și russesci. Numai o politică poporala și națională din partea Russiei și inca o politică sincera și poternica este în stare de a departa dela slavi și dela toate interesele loru toate urmarile stricăriile ale unei atari divergintie. Dér' slavii austriaci se potu usitoru inselă în nesuntia de a se separa de Rusia, deoarece casă habsburgică se ar folosi de reacțiunea cea atâtă de urgiza Germaniei, care vine din Berlin și ar vră se se radime pe elementul germanu. Si că acela ar fi cu potenția, arata foile maghiare, cari duc frica mare, că se va potă înțeplă o astfelie de schimbare...“

Serbarea Botezului Domnului în Bucuresci.
Cetim în „Monitoriu României“: Sambata în diu'a Botezului Măntuitorului Nostru Iisus Christos, la orele 10^{1/2} de dimineață, A. S. R. Domnului, însoțit de adjutanții de serviciu, escortat de escadronele de gendarmi, a mersu, în trăsura de gala, la biserică Slatari, unde inconjurat de casele sale civile și militare a asistat la oficiul divinu, celebrat de I. P. S. S. metropolitul primat, inconjurat de înaltul clercu, față fiindu-dni ministri și înaltele corpu ale statului. După seversirea santei liturgii, a urmatu procesiunea dela biserică Slatari pana la pavilionul de pe malul Dambovitiei. Procesiunea s-a pusu în miscare în ordinea urmatore: Unu detasament gendarmi pe deștri: Toate drapelele corporilor din garnisonă și alu gardei orasenesci; Preotii cu santele icone, urmati de înaltul clercu, după ordinul seu ierarhicu; D. prefectul alu politiei capitalei: D-nii adjutanți domuesci și D. maresialu alu curtei. Apoi: M. S. R. Domnitorul cu I. P. S. S. Mitropolitul Primat având la dreptă și la stânga cate 6 oficiari din diferitele corpu ale garnisonei. În urma: D-nii ministrii, înaltele corpu și D-nii oficiari, cari nu se aflau în frontu. La pavilionul Dambovitiei, începă ceremonia săntirei apelor. În momentul, când Inaltu Prea Sântă S'a a pusu săntă cruce în apa și intonă cântecul „In Iordanu botezându-Te, Tu Domne“, tunurile de pe dealul Spirei începă să salvele obiceiuite. La terminarea ceremoniei, Prea Inaltatul nostru Domnul bău din aiasma, serutându apoi săntă cruce, și Inaltu Prea Sântă S'a a invocat binecuvîntările A Tot-Puternicului asupra AA. LL. RR. Domnului și Domnului. Procesiunea, urmandu aceiasi ordine că la venire, s'a întorsu după acela la biserică Slatari. Inaltu prea Sântă S'a a stropită cu săntă aiasma trupele și gardă orasenescă inspirată pe malul Dambovitiei și pe parcursul cortegiului. A. S. R. Domnului, încalecându apoi, a mersu pe Bulevard, având la dreptă pe D. generalu A. Cernatu, comandanțul diviziei II teritoriale, și, inconjurat de statul-major generalu a primit defilarea trupelor comandate de D. colonelul T. Calinescu, fiecare siefu de corpul tinerentu-se în timpul defilării trupelor săle în stangă Altetiei Sale Regale. În aceea di, la orele 6, M. S. R. Domnului a binevoită a intruni la prandiu pe D. generalu-comandanțul diviziei II teritoriale, pe D-nii inspectori generali ai gardei orasenesci și ai serviciului sanitariu alu armatei, cu toti D-nii oficiari superiori din garnisonă și d-nii siefi de legiuni ai gardei orasenesci, peste totu 70 persoane.

Diverse.

(Distinctiune.) Maiestatea S'a a conferit cu prea înaltă decisiune dela 13. l. c. Ilustratii Sale Domnului Episcopu greco-orientalul alu Aradului Ioanu Metianu ordinul Coronei de feru Clas'a a II-a fară de tacă, dreptu recunoștere pentru meritele însemnante pe terenul bisericesc, alu crescerei poporului și alu binefaceri, precum și pentru promovarea afacerilor publice!

(Balulu iuristilor din Sibiu.) În 1 Februarie st. n. 1879 iuristii din Sibiu vor aranjă unu balu în sală otelului „La imperatul Romanilor“ în favoarea Reuniunii pentru ajutorarea ascultatorilor de dreptu săraci dela

Academie Regia din Sibiu. Oferte în favoarea Reuniunii se voru cuită prin diuarie.

(Negotiu cu sclavii.) Marele filozof Aristotele dise adinioră, că deoarece s-ar potă suplini brațele sclavorum prin altușeva, atunci, de siguru, sclavii ar fi de prisosu. Dela Aristotele și penea astăzi au trecutu peste două mii de ani și după multimea mediulcelor, de cari dispunu omenei astăzi, ar fi trebuitu se inceteze sclavii peste totă față a pamentului. Dér' cu dorere trebuie se observamu, că nu este Asia. Vaporul și mașinile inca n'au strabatutu în toate partile lumii și de aceea astăzi se vedu inca sclavi în multe locuri, că și în dilele lui Aristotele, desi nu prin tierile creștine europene, deoarece prin Asia, Africa și prin unele parti ale Americii. Asia ne spunea diuarele, că guvernul britanic a publicat corespondența voluminoasa ce a portat cu reprezentanții și agentii sei din strainatate, precum și reporturi din partea funcționarilor statuii marine despre negoțiul cu sclavii. Vice-admiralul Sir R. Macdonald vorbesc într-un reportu catre admirabilitate despre negoțiul cu sclavii pe Marea Rosie si constata, că, după cum se spune, în anul 1876 n'au sositu mai puțini de 3000 de sclavi în Hodeida la malul africanu. Preturiile, cu cari s'au plătitu sclavii în Hodeida, au fostu: pentru femei tenere 100 pene la 150 dolari și 210 pene la 315 fl., pentru femei tenere din Abissinia 200 pene la 300 dolari și 420 fl. pene la 630 fl., pentru băieți 50 pene la 100 dolari și 105 pene la 210 fl.; băieții au pretiu mai micu. După reportul acesta Iedda totu mai e inca unu tergă însemnatu de sclavi. Penea în anul 1874 se află unu tergă de sclavi tocmai în mediulocul bazarului din acea localitate, deoarece în urmă remonstratiile facute din partea consulului britanic s'a sistat. De aceea totusi se părta negoțiul cu sclavii, că și mai înainte, deoarece nu pe față, ci pe ascunsu. Catu timpu va mai trebui se trăca penea se va împlini pe deplinu profetiile aristotele?

(Cati iezuici sunt cu totul astăzi?) Foi'a clericală berlinesă „Germania“ ne spune, că cu totul suntu astăzi 10,033 iezuici, între cari 4660 sunt preoți sancti (hironotiti).

(Pedepsa cu moarte.) Mai deunadi amu mai atinsu unele și altele despre pedepsa cu moarte și amu aratatu cu acea ocazie, că religioasa creștina este în privința acela că cea mai umana dintre toate legile positive. Acuma eara venimă se înregistramu unele pareri monstruoase, ce s'au enunțat despre pedepsa cu moarte și mai cu séma despre modul, cumu se se execuze mai inspaimantatoriu. Lupta cea inversiunata pentru introducerea din nou a pedepsei de moarte, pe unde s'a fostu cassat, s'a mai potolită puțintel, dér apoi s'au iviticii coale curiose propunerii pentru noile moduri de execuție. Unii omeni nu se multiamescu nici cu furcile, nici cu ghilotina, nici se taia capulu cu bardă, de aceea mai de unadi o făia din Zürich în Elveția republicana propune, că pe criminali se-i mane pe cealaltă lume printre unu pahar de beatura de cucuta, după cumu au omorit anticul Atenian pe inteleptul și nevinovatul Socrate. De-o originalitate imspăimentătoare este propunerea, pe care o facă unu preot catolicu într-o făia din Zug mai dilele trecute. Acestei popoare fanatice nu vrea nici mai multu, nici mai puținu, decat că cei condamnați la moarte se se dă pe mană anatomicu, că se-i sectioneze de vii. Acela propunere originală se motivă prin aceea, că prin o atare modalitate de justițiere (pierdiare) s'ar face de prisosu aplicarea unui găde (călău) și prin aceea s'ar crăciu statul și de alte spese noi prin reintroducerea pedepsei cu moarte. Dér' de ce anatomu, omu de sciintia s'ar degradă penea a devină gădele statului? Catu de inventiosi sunt omenei, pentru că se mane în modulu celu mai ingrozitoriu pe deaproapele loru în sinulu lui Avramu!

Literariu.

„Ratiochein publicu despre colectele întreprinse pe séma ostasilor romani raniti în resbelul oriental din anul 1877/8 de colectantă Iudită E. Macelariu.“ Sibiu, tipariu tipografiei archidiecesane, 1878. Ediție propria a colectantei.

Multu zelosă domnă Iudita Macelariu vine acuma deoarece în brosura de susu socotă publicului romanu despre toti pasii, cătă ia întreprinsu în favorul ostasilor romani raniti, indată ce a isbuțuitu resbelul cu Turci. La începutul brosuri, arata cumu s'a constituit comitetul domnelor romane în Sibiu, cumu a fostu oprită din partea organelor politice, cumu dnă Macelariu, că presedinta

a aceluia comitetu, a recursu în contra ordinului de sistare si publica în fine si tecstul resoluției la acestu recursu, care se scie, că a fostu negativa. În urmă acela Macelariu s'a vedutu necessitatea a continua că particulara colectarea de ajutorie în bani si obiecte si ostenelă d-sale a fostu incoronata de unu succesu cătu se pote de stralucit, de oarecum arata darea de séma, s'a trămisu din partea d-sale la Crucea rosie“ în București în 38 de liste sumă fără considerabile de 10,003,31 Lei noi.

Același dare de séma este unu documentu viu si frumosu despre nobletă de simtieminte, ce au dovedit o romanii de aici față de fratii loru din România în timpurile cele critice, ea va servi si generațiilor viitoare de exemplu alu adeveratei umanităti si iubiri fratiesci.

Domină Iudita Macelariu s-a castigat prin silintele si starintele sale în favorul ostasilor romani raniti unu meritu neperitoriu si numele d-sale impreuna cu alu tuturor domnelor romane, cari au urmatu asemenea si alu tuturor contribuentilor maranimosi va remană nesurus in memoriă poporului romanu.

Multiamita publica.

Au daruitu spre ajutorarea copiilor lipsiti dela meseria: Domnii George Ioanides, comerciant 5 bucati vestimente; Constantin I. Popasu, comerciant 3 bucati vestimente; D. Eremită, comerciant 5 fl. v. a., er d-na Balasia Blebea 1 fl. v. a.

Vestimentele si banii i-au primitu investițieii sermani: Nic. Margineanu, I. Nicula, Stefanu Săia, Ilie Flasieru, Andrei Armeanu, Vasile Ardeleanu, Ambroșiu Popu si Ioanu Saftu. In numele acestor lipiti vine subscrivătorii comitetu a aduce multiamita publica pentru darurile facute de dd. de mai susu de Santele Serbatori.

Din siedintă comitetului Asociatiunei pentru sprințirea investițieilor si sodalilor romani, tenuata în 9/21 Ianuarie 1879.

B. Baiulescu, presedinte.

Incunoscientiare.

Reuniunea româna de gimnastica si de cantari din locu va tineadunarea sa generala anuala Dumnică in 21 Ianuarie st. v. in sală de desemnă a gimnasiului roman gr. or.

Cu 1-a Ianuarie stilu vechiu 1879 s'a inceputu unu nou abonamentu la

„GAZETA TRANSILVANIEI“ pentru semestrul I 1879 cu condițiile din frunțariu.

Rogam pe domnii aceia, a caror abonamente a susținut cu 30 Dec. st. v. 1878, că se grabește cu reînoirea lui, că se li se poate tramite foișor regulat.

Domnii noni abonanti sunt cu deosebire rogati a ne tramite adresaile loru exacte, arătându si postă cea mai aproape de locul, unde locuiesc.

Scrisorile sunt a se adresa la Redactiunea „Gazetei Transilvaniei“.

Anunț.

Am onore a aduce la cunoștința onoratului publicu, că dela 1 Ianuarie a. c. am deschisu cancelarii a advocatiilor în Deva, Strada Margele Nr. 115.

Deva, la 3/15 Ianuarie 1879.

Franciscu Hossu Longinu,

advocat.

Nro. 3072/pres. 1878.

Concursu.

Postulu de notariu cercuale din Tohanul vechiu in carele suntu confederate comunele Tohanul vechin, Tohanul nou si Olbacu, a devinutu vacantu. Spre ocuparea acestui postu, pentru care e sistematizat unu salariu anual de 400 fl. si cuartier gratis in comună Tohanul vechiu, se scrie pri același concursu penea la 31 Ianuarie 1879.

Doritorii de a ocupa acestu postu isi vor tramite in terminulu aratatu subscrivătorii oficiile cererilelor loru instruite in intlesul 88-lor 74 si 75 art. de lege XVIII 1871.

Intre concurenți se voru preferi aceiai care voru documenta, ca cunoșcu bine toate trei limbile patriei.

Cererile sosite mai tardi, nu se voru lua in considerare.

Branu, in 27 Decembrie 1878.

Pretură Branului.

Cursulu la bursa de Viena

din 24 Ianuarie st. n. 1879.

5%	Rentă charthia (Metalliques)	61.55	Oblig. rurali ungare	74.
5%	Rentă argintu (im-prumutul naționalu)	62.75	" " transilvane	75.5
Losurile din 1860	113.25	" " croato-slav.	84.7	
Actiunile bancante nation. 779.-	instit. de credițiu 214.25	Argintul in marfuri	100.	
Londra, 3 luni.	116.65	Galbini imperatice	5.5	
		Napoleond'ori	9.33	
		Marci 100 imp. germ.	57.5	

Editoru: Iacobu Muresianu.

Redactoru responsabilu: Dr. Aurel Muresianu

Tipografi'a: Ioane Gött si fiu Henric.